

AM-PRO kommentarer til anbefalingerne fra ekspertudvalget om arbejdsmiljøindsatsen

Beskæftigelsesminister Troels Lund Poulsen (V) har sidste år i samarbejde med Folketingets arbejdsmiljøforligskreds nedsat et ekspertudvalg, der skal gentænke arbejdsmiljøindsatsen og komme med forslag til en ny og forbedret arbejdsmiljøindsats. Baggrunden for dette initiativ var en erkendelse af at 2020-planen ikke når sine mål, og at den indsats, der skulle sikre at målene blev nået, ikke fungerer tilstrækkeligt.

Ekspertudvalgets anbefalinger skal understøtte en fremtidig arbejdsmiljøindsats og -regulering, der er baseret på viden om hvad der virker, og som er omkostningseffektiv og målrettet de alvorligste arbejdsmiljøudfordringer. Desuden skal anbefalingerne understøtte at ledelse og ansatte får relevant viden om forebyggelse.

Anbefalingerne skal imidlertid også være neutrale i forhold til de offentlige finanser, og ekspertudvalget skal derfor belyse både de positive og de negative samfundsøkonomiske konsekvenser af deres anbefalinger.

Ekspertudvalget har i september 2018 fremlagt 18 anbefalinger, samlet i fire emnegrupper:

- Arbejdsmiljømål tættere på arbejdspladserne
- En målrettet myndighedsindsats
- En bedre og mere forståelig arbejdsmiljøregulering
- Forskning, vidensproduktion og formidling tæt på arbejdspladserne

AM-PRO har bidraget til ekspertudvalget arbejde ved at fremsende overvejelser og forslag om fire emner, som i særlig grad optager de arbejdsmiljøprofessionelle:

- Systematisk opsamling af viden og tværgående videndeling
- Overførsel af viden til praktisk anvendelse i virksomhederne
- Styrkelse og effektivisering af virksomhedernes egenindsats
- Virksomhedernes adgang til arbejdsmiljøfaglig ekspertise

AM-PRO's henvendelse til ekspertudvalget kan ses på AM-PRO's web-sted am-pro.dk.

Forskning, vidensproduktion og formidling tæt på arbejdspladserne

Det er især den fjerde gruppe af ekspertudvalgets anbefalinger, som er interessante i forhold til AM-PRO's overvejelser, og her er det især anbefaling 18 om formidlingsindsatsen, som er interessant: Det foreslås at der skabes en bedre sammenhæng og klarere rollefordeling i formidlingsindsatsen. Det er en anbefaling som formentlig vil gøre formidling og vejledning mere effektiv, så man får mere og bedre vejledning ud af de samme ressourcer.

Problemet er imidlertid ikke kun et spørgsmål om formidling og vejledning, men derimod selve omsætningen af arbejdsmiljøfaglig viden til praksis i virksomhedernes arbejdsmiljøindsats. Det er en opgave, der fordrer indsigt i den enkelte virksomheds teknologi, organisering og kultur, og samtidig tilstrækkelig arbejdsmiljøfaglig viden til at kunne "oversætte" generel vejledning til virksomhedens egen kontekst. Det man på andre områder kalder for "videnmægling".

Web: www.am-pro.dk

Sekretariat: Arbejdsmiljørådgiverne • Bygmestervej 5 • 2400 København NV • info@bamr.dk
Formand: Anders Kabel • Tlf. 40 15 74 64 • kabel@pc.dk

I mange af de større virksomheder har man interne arbejdsmiljøprofessionelle eller adgang til eksterne arbejdsmiljørådgivere, der kan varetage funktionen som videnmægler, men i de mindre virksomheder – typisk med færre end 50 ansatte – er der sjældent nogen let adgang til videnmægling. AM-PRO har derfor med tilfredshed noteret sig ekspertudvalget bemærkning om behovet for en ordning, der støtter små virksomheders adgang til rådgivning.

AM-PRO savner også et bud fra ekspertudvalget på hvordan de formentlig omkring 1500 arbejdsmiljøprofessionelle i virksomhederne og hos arbejdsmiljørådgivere kan inddrages i en sammenhængende formidling af arbejdsmiljøfaglig viden. De udgør trods alt så langt den største ressource i arbejdsmiljøsystemet.

Til gengæld hilser AM-PRO anbefalingen om en samlet, national forskningsstrategi velkommen, idet det noteres at strategien skal udvikles i samarbejde med blandt andre forskningsmiljøerne. Det er dog vigtigt at en sådan samlet strategi ikke lukker af for mulighederne for nytænkende, fremadrettede forsknings- og udviklingsaktiviteter, der kan tjene som fødekæde til fremtidige justeringer forskningsstrategien.

Desuden er det vigtigt for AM-PRO at en samlet, national forskningsstrategi også indtænker en udvikling af samspillet mellem de forskellige forsknings- og udviklingsmiljøer, herunder det arbejdsmedicinske system og arbejdsmiljøprofessionelle i virksomheder og hos arbejdsmiljørådgivere, der hidtil har arbejdet relativt isoleret fra hinanden. Der er et stort behov for en systematisk opsamling af viden fra disse miljøer ligesom der er behov for en ligeværdig videndeling mellem miljøerne.

De øvrige anbefalinger

AM-PRO finder ekspertudvalgets kritik af de hidtidige arbejdsmiljøplaners målsætninger helt relevant, men savner på den anden side et mere konkret bud på hvordan målsætninger kan gøres realistisk forpligtende for arbejdsmiljøaktørerne. Der ses ikke at være forskningsmæssigt belæg for at arbejdsmarkedets parter reelt vil kunne flytte meget i forhold til virksomhedernes arbejdsmiljøindsats jf. fx rapportens fig. 12, bortset fra de få initiativer, som nogle organisationer på brancheniveau har taget for at etablere partsbaserede formidlings- og rådgivningstjenester.

AM-PRO er også enig i ekspertudvalgets bekymring om kvaliteten af virksomhedernes egen indsats ift. brug af ekstern rådgivning jf. AML §12 hhv. APV. AM-PRO anser dog ikke et strømlinet, fælles digital APV-værktøj som løsningen. Problemet er snarere at der mangler arbejdsmiljøfaglighed i APV-arbejdet i mange virksomheder, idet det ofte baseres alene på medarbejdernes common sense og derfor bliver selvbekræftende. AM-PRO kunne derfor ønske sig et bud fra ekspertudvalget på hvordan APV-ordningen kan udvikles, så den både opsamler medarbejdernes umiddelbare bekymringer og en arbejdsmiljøfagligt troværdig vurdering af arbejdsmiljøets kvalitet som grundlag for virksomhedens handlingsplan.

AM-PRO anerkender også ekspertudvalgets fokus på ledelsesindsatsen og ledernes ansvar for arbejdsmiljøet, men savner en et samlet bud, der kan skærpe rollefordelingen mellem ledere, arbejdsmiljørepræsentanter, medarbejdere og arbejdsmiljøprofessionelle. AM-PRO tvivler på at ekspertudvalgets forhåbninger om at styrke ledernes arbejdsmiljøkompetencer er særligt realistisk løsning.

Ekspertudvalgets anbefaling af at Arbejdstilsynet skal kunne indgå aftaler med virksomheder om forbedring af arbejdsmiljøet, anser AM-PRO som et spændende og nytænkende forslag, som der absolut bør arbejdes videre med. Det er dog vigtigt at det i sådanne aftaler sikres at der er den nødvendige arbejdsmiljøfaglige viden til rådighed.

Web: www.am-pro.dk

Sekretariat: Arbejdsmiljørådgiverne • Bygmestervej 5 • 2400 København NV • info@bamr.dk
Formand: Anders Kabel • Tlf. 40 15 74 64 • kabel@pc.dk

AM-PRO kan også tilslutte sig ekspertudvalgets anbefaling om at Arbejdstilsynets påbud skal understøttes af dialog om baggrunden for påbuddet og vejledning om BFA-vejledninger og arbejdsmiljørådgivning. AM-PRO må blot advare imod at Arbejdstilsynet påtager sig vejledning om konkrete løsninger. Der foreligger en fylldig videnskabelig dokumentation om at det er vigtigt at myndighedsindsatsen koncentrerer sig om håndhævelsen sådan at det kan fastholdes at virksomheden selv er ansvarlig for at finde de mest hensigtsmæssige løsninger.

AM-PRO finder ekspertudvalgets anbefaling om at justere rådgivningspåbuddene for interessant, idet det afgørende naturligvis er at virksomheden tilføres den nødvendige arbejdsmiljøfaglige viden og ikke hvordan det sker, ligesom AN-PRO kan hilse det velkommen at der lægges op til en mere langsigtet kompetence opbygning og ikke blot løsning af enkeltstående aktuelle problemer. Det er derfor vigtigt at sikre den nødvendige arbejdsmiljøfaglig kompetence, hvis der benyttes arbejdsmiljøprofessionelle, der ikke er omfattet af autorisationsordningen for arbejdsmiljørådgivere.

AM-PRO støtter varmt ekspertudvalgets anbefaling af at regelværket skal gøres mere gennemskueligt, idet det skal bemærkes at der også er behov for at udenlandske virksomheder kan finde rundt i det. I den forbindelse synes det også naturligt at indskrive reglerne om psykisk arbejdsmiljø i en særlig bekendtgørelse.

Også ekspertudvalgets overvejelser om straf forekommer interessante, men AM-PRO skal præcisere at det principielt bør være risikoen i arbejdsmiljøet og ikke spørgsmålet om den har udløst en arbejdsskade, der bør være grundlaget for straf.

Det videre arbejde

AM-PRO ser frem til arbejdsmiljøforligskredsens forestående arbejde med at omsætte ekspertudvalgets anbefalinger til virkelighed og håber på åben og fordomsfri debat om mulighederne for at forbedre arbejdsmiljøindsatsen.

AM-PRO vil vældigt gerne bidrage til processen med de erfaringer og ideer fra forskning og arbejdsmiljøfaglig praksis, som er opsamlet i AM-PRO's medlemsorganisationer.

28. september 2018

Anders Kabel, AM-PRO